

Конвенція від 2 липня 2019 року про визнання та виконання рішень

Зростання кількості транскордонних угод неминуче призводить до ризику збільшення суперечок із іноземним елементом. Визнання та виконання судових рішень іноземних держав було складним, а іноді й неможливим. Різниця законів і практики по всьому світу ставали причиною невизначеності та непередбачуваності того, якою мірою допомога, гарантована в одному місці, може бути отримана в іншому, і чи це взагалі можливо. Часто при цьому виникає необхідність у дорогих юридичних консультаціях порадами та несе додаткові ризики для сторін, що перешкоджає потоку міжнародної торгівлі та інвестицій і, зрештою, веде до відмови в правосудді. Спільна система визнання та виконання іноземних рішень на міжнародному рівні є надзвичайно важливою.

Конвенція про судові рішення 2019 року сприяє обміну судовими рішеннями між її Договірними Сторонами. Створюючи умови для визнання та виконання, а також можливі підстави для відмови, Конвенція забезпечує визначеність та передбачуваність для учасників у транснаціональних цивільних чи комерційних відносин. Це гарантує, що сторона, яка виграла спір, отримає обґрунтоване судові рішення, що забезпечить їй доступ до правосуддя, скоротивши час, витрати та зменшивши ризики. Це також дозволяє позивачеві прийняти обґрунтовані рішення щодо того, де розпочати провадження, беручи до уваги те, де рішення буде визнаватися та виконуватися.

Основні характеристики

Сфера застосування Конвенції

Конвенція застосовується при визнанні та виконанні судових рішень у цивільних або комерційних справах (ст. 1), включаючи споживчі та індивідуальні трудові договори. Деякі питання виключені зі сфери застосування Конвенції, як то статус та дієздатність фізичних осіб, питання сімейного права, банкрутство, конфіденційність, інтелектуальна власність та деякі питання антимонопольного права (ст. 2 (1)). Крім того, вона не застосовується ні під час арбітражів і пов'язаних з ними проваджень (ст. 2 (3)), ні під час застосування тимчасових запобіжних заходів (ст. 3 (1) (b)). Договірні Сторони можуть також заявити, що Конвенція не поширюється на інші конкретні питання (стаття 18 (1)).

Визнання та виконання судових рішень

Конвенція встановлює загальні рамки, згідно з якими судові рішення однієї Договірної Сторони будуть визнаватися та/або виконуватись в іншій, якщо можуть бути передані і немає підстав для відмови.

Конвенція містить перелік критеріїв, які мають бути використані судом для визначення того, чи підлягає судові рішення визнанню та виконанню (іноді їх називають «непрямими підставами для встановлення юрисдикції»). Отже, Конвенція не передбачає правил прямої юрисдикції, що застосовуються до суду походження чи до суду, до якого звертаються.

Умови визнання та виконання

Рішення вважається таким, що підлягає виконанню відповідно до Конвенції, якщо задовольняється будь-який із критеріїв, наведених у статті 5 (1). Виключна підстава передбачена у статті 6 для судових рішень, винесених щодо речових прав на нерухоме майно, які підлягали б передачі, тільки якщо нерухоме майно знаходиться в державі походження.

Це мінімальні вимоги до визнання та виконання; тобто Конвенція не перешкоджає та не обмежує визнання та виконання рішень згідно з національним законодавством, двосторонніми, регіональними чи іншими міжнародними документами (статті 15 та 23), за винятком статті 6. У цьому сенсі Конвенція передбачає скоріше «підлогу», а не «стелю» у визнанні та виконанні судових рішень іноземних держав.

Можливі підстави для відмови

У визнанні та примусовому виконанні може бути відмовлено лише на підставах, перелічених у Конвенції. Ці підстави для відмови не є обов'язковими та дозволяють суду звернення на власний розсуд вирішувати питання про відмову. Підстави, перелічені у статті 7, загальноприйняті у всіх країнах, зокрема державна політика, належність процесу та наявність суперечливих рішень.

Додаткові ресурси

[Секція судових рішень](#) на сайті Гаазької конференції містить найактуальнішу інформацію про Конвенцію про судові рішення, зокрема:

- Текст Конвенції
- Таблицю статусів Договірних Сторін
- Пояснювальний звіт до Конвенції про судові рішення
- Рекомендований шаблон